

Sytuacja prawna kobiety po poronieniu i martwym urodzeniu

Liczba martwych urodzeń utrzymuje się przez ostatnie lata na tym samym poziomie. Według wniosków pokontrolnych NIK-u z kontroli w 2021 r. w Polsce w minionych latach ok. 1,7 tys. kobiet każdego roku rodziło martwe dziecko, a u ok. 40 tys. kobiet ciąża kończyła się poronieniem. Szacuje się, że poronieniem kończy się około 10-15% wszystkich ciąż.

Poronienie to zjawisko, które dotyka wiele par na całym świecie. Pomimo że w społeczeństwie wciąż panuje pewien rodzaj milczenia wokół tego tematu, to jest to doświadczenie, które wymaga empatii, zrozumienia i wsparcia. Tematem równie bolesnym dla rodziców jest urodzenie martwego płodu. Jest to zjawisko, które pozostawia trwały ślad w życiu rodziców, zarówno pod względem fizycznym, jak i emocjonalnym.

Różnice między poronieniem a urodzeniem martwego dziecka

Na początku należy wskazać na różnice pomiędzy poronieniem a urodzeniem martwego dziecka. Poronienie jest to utrata ciąży przed dwudziestym tygodniem jej trwania. W sytuacji gdy utrata dziecka następuje w późniejszym terminie niż wyżej wskazany to przypadek ten traktuje się jako urodzenie martwego dziecka.

Proces ustalania płci po stracie dziecka po 22. Tygodniu ciąży

Ustalenie płci w przypadku utraty dziecka po 22. tygodniu ciąży nie jest procesem skomplikowanym. Na takim etapie lekarz może to zweryfikować bez przeprowadzania specjalnych badań dodatkowych. Jednak sytuacja jest odmienna w przypadku poronienia. Duża część rodziców, dotkniętych tragedią, w takiej sytuacji w ogóle nie zamierza ustalać płci, co w konsekwencji powoduje, iż tracą możliwość otrzymania karty martwego urodzenia oraz przysługujących z tego tytułu świadczeń. Niezależnie od tego, czy do straty dojdzie w szpitalu czy w domu, materiał poronny może zostać zabezpieczony i przekazany do badania DNA. Na wynik badania DNA oczekuje się ok. 3-4 dni robocze, a jego koszt wynosi ok. 500 zł i nie jest refundowany przez NFZ. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie wzorów karty urodzenia i karty martwego urodzenia nakazuje szpitalom podawanie pewnych i sprawdzonych informacji dotyczących tego, czy urodzone dziecko było chłopcem czy dziewczynką. Brak jednoznacznego wskazania płci dziecka powoduje, że szpital nie wystawia karty martwego urodzenia. Placówka ma jednak obowiązek w takiej

sytuacji wystawić kartę zgonu. Karta martwego urodzenia daje rodzicom możliwość uzyskania aktu urodzenia oraz skorzystania ze świadczeń zagwarantowanych przez Państwo.

W celu dokonania rejestracji dziecka w urzędzie stanu cywilnego należy się tam udać w terminie trzech dni od momentu wystawienia karty martwego urodzenia. Placówka medyczna jest uprawniona do zgłoszenia urodzenia martwego dziecka w urzędzie stanu cywilnego w terminie jednego dnia od wystawienia karty martwego urodzenia. Po jej otrzymaniu urząd sporządza akt urodzenia wraz z adnotacją o śmierci dziecka.

Prawo do wyboru: decyzje i prawa rodziców po poronieniu i martwym urodzeniu

Decyzja o tym, co będzie działo się z ciałem dziecka, należy wyłącznie do rodziców. Rodzice mogą postanowić, by pozostawić je w szpitalu lub zdecydować się na odbiór ciała i zorganizowanie pochówku. Pochówek dziecka jest dopuszczalny także w sytuacji gdy płeć dziecka nie została ustalona.

Podstawowymi prawami, które przysługują rodzicom w przypadku poronienia lub urodzenia martwego dziecka są:

- 1) zgodnie z art. 180¹ § 1 Kodeksu pracy matce (będącej pracownicą) po urodzeniu martwym przysługuje prawo do 8-tygodniowego urlopu macierzyńskiego;
- 2) zasiłek pogrzebowy w kwocie 4000 złotych, niezależnie od kwoty poniesionych kosztów pogrzebu (w przypadku ciąży mnogich kwota ta przysługuje na każde utracone dziecko);
- 3) pochówku lub rezygnacji z pochówku.

Procedura ubiegania się o zasiłek pogrzebowy

Aby otrzymać zasiłek pogrzebowy należy do właściwego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych złożyć następujące dokumenty:

- 1) wniosek o wypłatę zasiłku pogrzebowego - wniosek Z-12,
- 2) akt urodzenia dziecka wraz z adnotacją o jego śmierci,
- 3) oryginały faktur/rachunków, potwierdzających poniesione koszty.

Na dopełnienie powyższych formalności powinno nastąpić w terminie 12 miesięcy od utraty dziecka.

Poronienie dziecka w świetle prawa to złożony temat, który wymaga uwagi ze strony społeczeństwa i legislatorów. W miarę jak społeczeństwo staje się bardziej wrażliwe na doświadczenia rodziców dotkniętych stratą ciąży, można liczyć, że prawo będzie ewoluować, aby jeszcze bardziej chronić prawa i potrzeby tych osób w tak trudnych chwilach. Warto zmierzać w kierunku uregulowań, które są zarówno sprawiedliwe, jak i empatyczne wobec tych, którzy przechodzą przez tak bolesny proces.

Załączniki:

- 1) wzór karty urodzenia
- 2) wzór karty martwego urodzenia